

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GIDANI KORU
SOPRANA SAHİP ÇIK

Sayı : E-54045643-610-3705832

Konu : Soru Önergesi (7/36879)

7/36879
61 51

20.01.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26.11.2020 tarihli ve 43452547-120.07-745234 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan SIDALI'ya ait 7/36879 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş 7/36879 (3 sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ HAKAN SİDALI'YA AİT 7/36879 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Nadas alanlarının etkin şekilde tarımsal üretimde kullanılması, arz açığı olan bitkisel ürünlerde sözleşmeli üretim modeli ile üretimin geliştirilmesi, münavebeli tarımın benimsenmesinin sağlanması, toprak ve su kaynakları başta olmak üzere doğal kaynaklarımızı rasyonel biçimde kullanmak ve korunmasını sağlamak, kırsal alanda istihdam ve kalkınmayı temin etmek amacıyla Bakanlığımızca “Nadas Alanlarının Değerlendirilmesi (NAD) Projesi” 2018 yılından itibaren uygulanmaktadır. Proje ile belirli hibe oranında baklagil tohumluğu temin edilerek üreticilere verilmektedir. Nadas uygulamasının yoğun olduğu 13 ilde toplam 1.917 ton baklagil tohumu 151 bin da alanda ekim yaptırılmıştır. 2021 yılında ise Proje kapsamında baklagil ekimine devam edilecektir.

Ayrıca; “Yazlık Ekiliş Programı” kapsamında 2020 bahar döneminde boş bırakılarak üretime dâhil edilmemiş olan; 50.380 dekar alanda baklagil ekilişleri %75 hibe tohumluk temini ile gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız Bitkisel Üretimi Geliştirme Projesi kapsamında 2020 yılında baklagil ekiminde belirli hibe oranlarında kullanılmak üzere baklagil ekilişinin yoğun olarak yapıldığı illerde belirli hibe oranlarında tohumluk temin edilmiş olup üreticilere dağıtılmıştır. 2021 yılında baklagil üretiminin artırılmasına yönelik çalışmalara devam edilecektir.

Toprak Mahsulleri Ofisi’nin (TMO) ana görevi, yurtdışı hububat ve bakliyat fiyatlarının üreticiler yönünden normalin altına düşmesini ve tüketici halk aleyhine anormal derecede yükselmesini önlemek, bu ürünlerin piyasasını düzenleyici tedbirler almaktır. TMO, 25 yıl aradan sonra 2018 yılında Cumhurbaşkanı kararı kapsamında bakliyat alımları ile görevlendirilmiş, 2018 yılından itibaren her yıl hasat öncesi müdahale alım fiyatları açıklamak suretiyle piyasaların düzenli çalışmasına katkı sağlamıştır.

TMO alım fiyatlarını belirlerken; üretici maliyeti, ekonomik göstergeler, üretim miktarı, yurt içi ve yurt dışı piyasa fiyatları, iç ve dış piyasalardaki gelişmeler, tüketici fiyatları, refah payı ve üretimin sürdürülebilirliği gibi birçok faktörü dikkate almaktadır. Gelineen noktada TMO’nun bakliyat alımı ile görevlendirildiği 2018 yılında 1,2 Milyon ton olan bakliyat üretimi (nohut, kırmızı mercimek, yeşil mercimek, kuru fasulye) 2020 yılında %6,4 artarak 1,3 Milyon ton seviyelerine yükselmiştir.

Bakanlığımızca yürütülmekte olan Havza Bazlı Destekleme Modeli ile, Ülkemiz için ihtiyaç duyulan stratejik ve arz açığı olan tarım ürünlerinin öncelikle kendi kaynaklarımızdan karşılanması, tarımsal ürünlerin ekolojik ve ekonomik olarak uygun alanlarda verimli ve kaliteli olarak üretilmesi ve planlı ve yeterli üretime geçilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda ürünler ekolojik ve ekonomik olarak en uygun üretimin olduğu havzalarda destekleme kapsamına alınmıştır. Model kapsamında; Baklagiller ekolojik ve ekonomik olarak en uygun üretiminin olduğu havzada destekleme kapsamına alınmış olup, 2021 yılında da belirlenen havzalar bakanlığımız web sayfasında yayımlanmaktadır.

Sağlıklı ve besin kalitesi yüksek ürün elde etmek, doğaya zarar vermemek şartıyla gelecek nesilleri korumak, kimyasal maddelerin zararlarının insan, çevre ve hayvanlar üzerinde oluşturduğu olumsuz etkilerinden korunmak, toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik yapısını iyileştirilmek, toprakta organik madde miktarını artırmak, daha fazla su tutmasını sağlamak,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

toprağın verimliliğini yükseltmek, yabancı otlar ve hastalık - zararlılarla mücadele etkinliğini artırmak amacıyla; 2018 üretim yılından başlamak üzere, örtüaltı üretimler ve çeltik üretimi hariç olmak üzere bitkisel üretim desteklemelerinden yararlanmada münavebe şartı getirilmiştir.

Tarımsal yer altı su kısıtı görülen tarım havzalarında; su kullanımının azaltılmasını sağlamak için az su tüketen mercimek, nohut ürünlerine diğer havzalarda kilogram başına 50 kuruş ödenen fark ödemesi desteği ilave %50 ödeme ile 75 kuruş olarak ödenmektedir.

Bitkisel üretimin en önemli girdilerinden olan tohumluğun maliyetinin düşürülmesi, yurt içi tohum üretiminin yetersiz olduğu türlerde üretimin arttırılması, verim ve kalite bakımından en gelişmiş standartların yakalanması ve üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla çiftçilerimize, 2005 yılından itibaren yurt içi sertifikalı tohum kullanım desteği ve yurt içi sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği, 2008 yılından itibaren yurt içi sertifikalı tohum üretim desteği, 2016 yılından itibaren yurt içi sertifikalı fidan üretim desteği verilmektedir. Bugüne kadar ülke genelinde 2,4 milyar TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Sertifikalı tohum kullanımının artırılması ve yaygınlaştırılması amacıyla, 2020 yılı bitkisel üretim desteklemeleri birim fiyatlarında en yüksek artış sertifikalı tohum kullanım desteğinde yapılmıştır. Bu kapsamda 2020 üretim yılı sertifikalı tohum kullanım desteklerinde bir önceki yıla göre;

- Buğday ve arpada % 88,
- Tritikale, yulaf, ve çavdarda % 166
- Çeltikte % 100,
- Kuru fasulye ve mercimekte % 50,
- Patates, kolza ve asperde % 25 oranlarında artış gerçekleştirilmiştir.

1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu ile kurulan ve Türk çiftçisinin ekonomik gücünü artırarak, ihtiyaçlarını en uygun şartlarda temin etmeyi görev edinen ve çiftçi ortaklarının yararını gözetten bir kuruluş olan Tarım Kredi Kooperatiflerinin misyonu, tarımsal üretimin arttırılmasına katkıda bulunarak ortaklarının refah düzeyini artırmak, ürünlerini değerlendirmek ve üreticilerin ihtiyaç duyduğu/duyacağı her türlü tarımsal girdinin (gübre, motorin, yem, tohum vb.) kaliteli ve uygun fiyattan karşılanmasını sağlamak ve piyasa fiyatlarını regüle etmektir.

Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarının ve diğer üreticilerin baklagil tohumu ihtiyaçları, Tarım Kredi Kooperatifi ile özel firmalar arasında akdedilen tohum satıcılık sözleşmelerinden ve Şirketimiz Tareks'in kendi üretiminden karşılanmaktadır. Kooperatiflerimizde satışa sunulan baklagil tohumlarının tamamı sertifikalıdır.

Bakanlığımızın 2020 yılı toplam ARGE bütçesi 106,4 Milyon TL olup, 2021 Yılı ARGE Bütçesi 200,8 Milyon TL'dir. 2020 merkezi idare bütçesinde toplam ARGE'ye ayrılan paranın oransal açıdan, 2020 Yılında %12,81 ve 2021 yılında 11,69'dur.

"Nadas Alanlarının Değerlendirilmesi Projesi", Tarım Kredi Kooperatifleri ile yapılan protokol çerçevesinde çiftçilerin ürettiği ürüne, üreticinin isteği dahilinde alım garantisi verilerek uygulanmaktadır. Proje kapsamında gerçekleştirilecek olan 2021 yılı Bahar ekilişlerinde 54.995 dekar alan da üretilecek olan Baklagil ürünleri üreticilerin talebi

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

doğrultusunda Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından satın alınacaktır. Hayata geçirilen DİTAP uygulaması ile de; üreticilerimiz Bakanlığımızın Dijital Tarım Portalı (DİTAP) üzerinden ekiliş öncesinde sözleşmeli üretim modeli ile üretim sözleşmesi yaparak ekiliş yapabilmekte ayrıca üretmiş olduğu ürünü de yine aynı uygulama sayesinde direkt satışa sunabilmektedir.

Baklagil tarımında hasadın zorluğu ve kayıpların fazla olması ekonomik olarak baklagil tarımını sınırlandırmaktadır. Nohut ve mercimek üretiminde en zor ve zaman alıcı işlem hasattır. Yükselen işçilik fiyatları bu ürünler için alternatif hasat yöntemlerinin araştırılmasını zorunlu hale getirmektedir. Bu bakımdan bu ürünlerin biçerdöverle hasadı, baklagil üretim alanlarının genişlemesi için önemli bir gelişmedir. Fakat çiftçilerin son yıllarda nohut ve mercimek hasadında uygulamaya başladıkları makinalı hasatta yüksek oranda dane kayıplarının başlıca nedenleridir. Bu kayıplar en fazla tablada meydana gelmekte ve kayıp nedenleri bilinmemektedir. Bu nedenle, mercimek ve nohut hasadı için farklı tabla çeşitlerinin geliştirilmesi ve uygulamaya aktarılmasının hasat kayıplarını azaltacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü bünyesinde Baklagil Hasat Makinası Tasarımı ve Prototip İmalatı projesi başlatılmıştır. Baklagil hasat makinasına ilişkin teknik çizimler ve mukavemet simülasyonları tamamlanmış olup, proje 2021 yılı içerisinde atölye çalışmaları tamamlanıp hasat döneminde teste çıkacak hale gelecektir.

İyi Tarım Uygulamaları faaliyeti “İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik” hükümleri ve Bakanlıkça belirlenerek yayınlanan uygunluk kriterleri ve kontrol noktaları kapsamında yürütülmektedir. Ülkemizde İyi Tarım Uygulamaları faaliyetleri 2007 yılında başlatılmıştır.

2019 üretim verilerine göre; iyi tarım uygulamaları faaliyeti ile 14.600 da alanda 2.375 ton nohut, 290 da alanda 42 ton mercimek, 952 da alanda 343 ton kuru fasulye üretimi gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) olarak tarım ve gıda politikalarının hazırlanması ve sektör yatırım olanaklarının ortaya konulması için karar vericiler ve sektör paydaşlarına bilimsel kanıta dayalı sektör politika belgeleri oluşturulmaktadır. Bu kapsamda 2019 yılında gelecek 5 yılı kapsayan projeksiyonları da içeren Baklagiller Sektör Politika Belgesi TAGEM araştırmacılar, sektör paydaşları ve üniversitelerin katılımıyla hazırlanmış olup ilgili dökümana https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/28/Yayinlar_veriler internet adresinden ulaşılabilir.